

og fly. Mange af dem er stadig blevet hængende på trods af, at de meget hellere ville have været hjulpet i nærområdet lige på den anden side af grænsen.

Derfor vil jeg bare sige her til afslutning, at måske er der noget, der er endnu vigtigere end at lave særlige love for store massetilstrømninger. Det er måske meget vigtigere at hjælpe langt flere mennesker tæt på det sted, de er flygtet fra, for her kan de nemlig bedre bevare håbet om at komme hjem, bevare kontakten til hjemstavn og deres kultur og bevare presset på de tyranner, som har fordrevet dem. Det er det, som skal drøftes i Thessaloniki på topmødet til sommer, og Danmark er med i nogle meget spændende forberedelser.

På en vis måde er tiden måske ved at løbe fra denne tanke om store massetilstrømninger, der fordeles rundt i de europæiske lande. Lad os i stedet bruge de europæiske muskler på at hjælpe nogle flere dér, hvor de helst vil hjælpes, nemlig lige på den anden side af grænsen, hvis det er muligt. Det var muligt i forbindelse med Kosovo, men fordi vi ikke havde beredskabet, skete det ikke. Nabolandene ville godt have accepteret det.

Til sidst til hr. Søren Krarup, der jo altid holder taler med historisk perspektiv, som derfor altid er værd at lytte til: Jeg er ikke enig i det, der blev sagt om de tyske flygtninge efter Anden Verdenskrig. Jeg boede på mine forældres folkehøjskole, som blev taget af den tyske værnemagt og brugt til hundredvis af tyske flygtninge. Står man på gårdspladsen, kan man se vinduet ind til det kælderrum, hvor de utallige døde børn blev lagt, bl.a. fordi der ikke var tilstrækkelig lægehjælp og heller ikke tilstrækkeligt med udfoldelsesmuligheder.

Jeg kan selvfølgelig ikke huske det, for jeg var kun 1 år gammel. Men gårdskarlen, som var den eneste, der blev tilbage på skolen, har skrevet erindringer om, hvordan der var på Rønshoved Højskole, da den var spækket med hundreder af tyske flygtninge, og det var ikke et forbillede for behandling af flygtninge, vil jeg gerne sige.

Kl. 14.55

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg bliver bare nødt til at bede integrationsministeren bekræfte, at langt størstedelen af verdens flygtninge rent faktisk befinder sig i nærområderne, og jeg vil også godt bede integrationsministeren bekræfte, at for det store flertal af de

flygtninge har det desværre ikke betydet noget som helst styrket pres på de diktatorer, der har fordrevet dem, at de befinder sig i nærområdet. Jeg tænker f.eks. på hele Afrika.

For det tredje vil jeg også godt bede integrationsministeren bekræfte, at en af grundene til, at der både i Danmark og andre steder var så stor vilje til at gøre noget ved situationen i Jugoslavien og Kosova, lige præcis var et ønske om at undgå at få store flygtningestrømme til vore lande.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 107:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod våbentransporter.

Af Søren Søndergaard (EL) og Line Barfod (EL). (FremSAT 11/3 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Beslutningsforslaget fra Enhedslisten pålægger regeringen senest den 1. november 2003 at fremsætte forslag til lov om forbud mod våbentransporter til krigsførende lande og konfliktområder.

Beslutningsforslaget må forstås således, at der ønskes indført en ordening, hvor enhver våbentransport på skibe principielt kræver godkendelse, men således at der kan gives en forhåndsgodkendelse til våbentransport mellem uproblematiske lande. Der skal i bekendtgørel-

sesform laves en oversigt over, hvilke områder der må anses for krigsførende eller konfliktområder. Til disse områder skal transport af våben være forbudt, og samtidig skal der udfærdiges en liste over, hvilke produkter der må anses for omfattet af ordningen.

Våbenloven regulerer udførelsen af våben fra Danmark, og det er et helt grundlæggende element i den eksportkontrolordning, der er etableret i tilknytning hertil, at der som udgangspunkt ikke gives tilladelse til eksport af våben til lande, der er inddraget i krigsbegivenheder, eller til områder, hvor forholdene er så urolige eller ustabile, at de må befrygtes at udvikle sig til væbnet konflikt. Udførsel nægtes altid til lande, der er omfattet af en våbenembargo vedtaget i FN, EU eller OSCE.

Våbenloven giver imidlertid, som den ser ud nu, alene mulighed for at gribe ind, når der er tale om fysisk udførsel fra Danmark. Der er således ikke efter våbenloven mulighed for at gribe ind over for danske skibe, som transporterer våben til krigsførende eller urohægede områder, hvis transporten går uden om Danmark, men det er dog ikke ensbetydende med, at vi står fuldstændig magtesløse over for danske skibe, der foretager sådanne transporter. Der kan være tale om en strafbar overtrædelse af en embargo, eller der kan være tale om en overtrædelse af den nye bestemmelse i straffelovens § 114, stk. 2, om transport af våben til brug for terrorister.

Der er imidlertid også situationer, hvor vi, sådan som reglerne ser ud i dag, må erkende, at vi ikke har mulighed for at gribe ind over for transport af våben på danske skibe, og lad mig derfor med det samme slå fast, at jeg er helt enig med forslagsstillerne i, at det er et område, som vi bør se nøjere på.

Det forholder sig sådan, at en arbejdsgruppe under Justitsministeriet for tiden er i gang med at se nærmere på netop dette spørgsmål. Arbejdsgruppen består af repræsentanter for en række ministerier, som har en særlig ekspertise på området, og det er tanken, at arbejdsgruppen skal vurdere behovet for yderligere regler og i den forbindelse komme med forslag til, hvordan en regulering i givet fald kan se ud. I den forbindelse indgår det naturligvis i arbejdsgruppens overvejelser, hvordan man griber problemet an i andre lande, og den tyske model, som nævnes i beslutningsforslaget, er således blot en af flere mulige modeller, som man ser nærmere på.

Jeg synes derfor, det eneste rigtige må være, at vi afventer arbejdsgruppens overvejelser, in-

den der udarbejdes et lovforslag på området. I lyset af den seneste tids debat har jeg bedt arbejdsgruppen om at opprioritere spørgsmålet om våbentransporter, og jeg forventer at få en udtalelse om våbentransporter fra arbejdsgruppen, som kan danne grundlag for fremsættelsen af et eventuelt lovforslag i næste folketingsamling.

Regeringen kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

Kl. 15.00

Karsten Nonbo (V):

Ja, der er jo ikke så meget at føje til det, som justitsministeren siger. Men jeg synes ikke, det klæder forslagsstillerne at komme med forslaget på nuværende tidspunkt, for allerede den 29. maj sidste år fik man som svar på et spørgsmål at vide, at arbejdsgruppen, som er nedsat, og som justitsministeren henviste til, vil afslutte sit arbejde i løbet af første halvår af 2003.

Derefter gør min kollega, hr. Frank Jensen, det, at han den 18. marts i år stiller spørgsmål og får det svar, at arbejdsgruppen vil være færdig i maj 2003, og det tidspunkt er vi lige ved at nå. Derfor synes jeg ikke, at det her tidspunkt, medmindre man vil have et martyrium på grund af et nej til dette beslutningsforslag, er passende. Det virker faktisk respektløst at komme med det nu, når man tænker på, hvor meget der ellers skal laves fra regeringens side.

Men når det så er sagt, vil jeg sige, at det er et af de mest konstruktive forslag, jeg har set fra disse forslagsstillere her. Det er et rimelig afdæmpet forslag, der ligger om forbud mod våbentransporter. Og som justitsministeren også har erkendt: Det er noget, vi skal se på, det er noget, arbejdsgruppen er i gang med, og så vil der komme et lovforslag i næste samling.

Jeg vil da komplimentere, at man her bl.a. skriver, at lovforslaget skal indeholde en bestemmelse om, at alene forsætlige overtrædelser er strafbare, og at man vil give bemyndigelse til regeringen, så den skal kunne give forhåndstilkendegivelse til rederierne.

Altså der er mange positive ting i det her beslutningsforslag. Jeg kan så beklage, at vi på nuværende tidspunkt, i hvert fald især på grund af tidspunktet, må sige nej i Venstre, men vi kan da ikke garantere andet, end at vi måske er derhene, hvor det ender med, at det bliver opfyldt.

Men sådan er vores situation. Derfor siger vi nej, og derfor vil vi ikke gå ind i nogen egentlig drøftelse nu, netop for at vi ikke næste gang skal

få en debat om, hvad vi sagde sidst. Så der vil jeg bruge ytringsfrihedens rettighed, der siger: Retten til at holde sin mund er også tilladt.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu kan hr. Karsten Nonbo jo forvise sig om, at forslaget var indleveret, før der blev stillet spørgsmål, og lang tid inden der blev givet besvarelser på, hvor langt arbejdsgruppen var. Det kan hr. Nonbo jo bare se på datoerne. Så det kan oven i købet være, at indleveringen af det her forslag var med til at fremme den proces, hvem ved?

Men det, der undrer mig, er, at hr. Nonbo ikke forholdt sig til den langsommelighed, der har været i denne proces, og den, hvad skal vi sige, meget lille grad af udfarenhed, der har været omkring denne arbejdsgruppe. Det synes jeg er underligt. Jeg synes, det er underligt, at Venstres ordfører ikke forholder sig til det, for det er da klart, at hvis man var sikker på, at det, der var blevet besluttet, rent faktisk blev gennemført, ja, så var der måske ikke nogen grund til at fremsætte det her forslag.

Men forhistorien er jo den, at den arbejdsgruppe blev nedsat, efter at der i lang tid havde været snakket om, at der skulle ske noget. Så blev den nedsat, og lang tid efter, at den var blevet nedsat, blev det konstateret, at der kun har været holdt to møder.

Hvorfor forholder hr. Karsten Nonbo sig overhovedet ikke til det problem?

(Kort bemærkning).

Karsten Nonbo (V):

Jamen det vil jeg da gerne forholde mig til, og det vil jeg forholde mig til på den måde, at det da er dejligt, at Enhedslisten har større ambitioner med den nuværende regering og blot er blevet utålmodig godt et år efter, at man tålmodigt har fulgt med som parlamentarisk grundlag for den tidligere regering i 8-9 år, hvor man ikke har været så utålmodig.

Men der har jo været, som det står angivet, masser af arbejde at komme med. Nu ligger det her, og så synes jeg ikke, vi skal bruge mere tid på yderligere at bruge tid på, hvorfor vi har brugt tid på det – hvis man forstår, hvad jeg mener.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Vi havde ikke tålmodighed med den tidligere regering. Det var lige præcis derfor, vi fremsatte forslaget.

Det var, fordi vi kunne konstatere, at der absolut intet skete, at vi fremsatte forslaget. Og da vi så fremsatte det, blev der helt tilfældigt, lige inden det skulle til behandling i Folketingssalen, meddelt: Uha, der ville blive nedsat et udvalg, og de ville løse tingene i løbet af kort tid.

Kl. 15.05

Så stillede alle ordførerne op, inklusive Venstres, og sagde, at nu har justitsministeren – altså den daværende justitsminister – givet tilsagn om, at der sker noget. Derfor er der ikke behov for, at vi vedtager noget som helst. Og nu skal det samme gentage sig en gang til.

Derfor var det måske alligevel interessant, selv om jeg fuldstændig anerkender hr. Karsten Nonbos ret til at holde sin mund, at dvæle en lille smule ved: Hvordan kan det være, at der er gået så lang tid? Hvordan kan det være, at den arbejdsgruppe i løbet af den første lange periode kun har holdt to møder? Hvad er grunden til, at der ikke er sket mere?

(Kort bemærkning).

Karsten Nonbo (V):

En af grundene er, at der i den korte tid er sket et regeringsskifte, og vi må jo nok sige, at den nye regering også har pålagt embedsmændene en masse opgaver. Derfor må vi også tage vores del af skylden for, at prioriteringen er blevet, som den er.

Derfor vil jeg da gerne have, hvis det kan gøre hr. Søren Søndergaard glad, at regeringen tager sin medskyld for det halve år, der måske går ekstra nu. Men jeg mener, at det gode er, at arbejdsgruppen er færdig her i næste måned, og så ser vi på det i den kommende samling.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Per Kaalund som ordfører.

Per Kaalund (S):

Jeg skal ikke forholde mig så meget til proceduren, men blot konstatere, at det næppe har været en hurtigtarbejdende arbejdsgruppe. Men den har da trods alt siddet der.

Jeg vil sige på den socialdemokratiske folketingsgruppes vegne, at vi langt hen er enige med forslagsstillerne om de emner, der behandles i forslaget, og om, at der skal gøres noget ved det,

i givet fald også ved noget lovregulering her i Folketinget.

Forslaget er jo som bekendt stort set enslydende med et tidligere fremsat forslag for et par år siden, som så resulterede i nedsættelse af den her omtalte arbejdsgruppe.

Vi har jo her i landet regler for både produktion og eksport af våben udført dels af danske operatører, dels af danske statsborgere, men det er klart, at der mellem tredjelande både i forhold til skibe, fly, køretøjer osv. oplagt kan ligge nogle problemstillinger, som vi skal have belyst. Vi imødeser resultatet fra denne arbejdsgruppe, som jeg forstår på ministeren nu er blevet opprioriteret i sit tempo.

Vi drøfter meget gerne, når denne arbejdsgruppes resultat ligger der, hvorledes vi lovgivningsmæssigt kan gribe ind og regulere på dette område.

Med disse ord vil det fremgå, at vi ikke kan anbefale beslutningsforslaget på nuværende tidspunkt.

Første næstformand (Svend Auken):

Hr. Per Dalgaard som ordfører.

Per Dalgaard (DF):

Såfremt al våbeneksport i verden blev forbudt, specielt til den tredje verden, ville denne planet være et meget bedre sted at leve; det er der vist ingen tvivl om. Det vil også være behageligere at sikre os det, ikke mindst for borgerne i den tredje verden, som i stor og grusom stil er udsat for undertrykkelse netop ved hjælp af importerede våben i hånden på korrupte regimers håndlangere. De største våbeneksportører i denne verden er nok USA, det gamle Sovjet, Frankrig, England, Tyskland, uden at disse er nævnt i nogen prioriteret rækkefølge.

At gøre den heldigvis minimale transport af våben på danske skibe og andet til et stort spørgsmål, vidner efter min mening om en stor proportionsforvridning hos Enhedslisten. Dansk Folkeparti finder det ikke i orden, at nogle redere kynisk er ligeglade med udstedte forbud mod transport af våben til konkrete lande, men hvor ofte har vi egentlig set det som et problem?

Man kunne måske få den mistanke, at Enhedslistens baggrund med det her egentlig er at ramme den ganske lille forsvarsindustri, der findes i Danmark. Der er jo en række danske virksomheder, som uden tvivl ville lide voldsomt, hvis man totalt stoppede for eksport af våben fra deres hånd, og jeg tror trods alt ikke, at arbejds-

løsheden hos disse virksomheder er Enhedslistens hensigt.

De danske virksomheder, der arbejder inden for forsvarsindustrien, bidrager ikke til denne verdens ustabilitet, tværtimod. Danske virksomheder fremstiller ikke traditionelle offensive våben, som f.eks. vores fredselkende broderfolk på den anden side af Sundet gør. De radarsystemer, det fotoudstyr, det minerydningsmateriel osv., danske virksomheder producerer, er af en sådan karakter, som Dansk Folkeparti finder ganske harmløst, og er i bund og grund med til at gøre denne planet til et fredeligere sted at leve.

De overvejelser, der foregår i Justitsministeriet om dette spørgsmål, og som kan ses i det svar, der har været omtalt tidligere, svar på spørgsmål nr. S 2269 til hr. Frank Jensen, finder Dansk Folkeparti tilfredsstillende. Her beskrives en arbejdsgruppe sammensat fra flere ministerier, der arbejder på netop denne problemstilling.

Kl. 15.10

Dansk Folkeparti ønsker ikke at presse på for at fremme dette arbejde, idet der efter Dansk Folkepartis mening er vigtigere opgaver i Justitsministeriet, der har højere prioritet end lige netop denne sag. Vi kan derfor ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jamen altså jeg har fuld respekt for, at hr. Per Dalgaard siger tingene, som de er, nemlig at der er mange, der anser den her sag for at være meget mindre vigtig end så mange andre. Og hr. Per Dalgaard, kan jeg sige, taler ikke bare på sit eget partis vegne; det kan han godt være sikker på.

Men jeg vil godt lige benytte lejligheden til at rette en misforståelse, fordi misforståelsen består jo i, at det her forslag vil forhindre eksport på danske skibe af våben, som er produceret i henhold til lovgivning i Danmark. Det vil det jo ikke sætte en stopper for. Det, det vil sætte en stopper for, er eksport af våben, som ikke er produceret i Danmark, men transporteres fra tredjeland, eller våben til lande, som er omfattet af en embargo. Og det er jo det, vi snakker om.

Vi synes altså, det er fuldstændig absurd, at EU vedtager en embargo mod Sudan. Man siger, der foregår et folkemord i Sudan. Det kan vi ikke acceptere, folk bliver slået ihjel, hvorefter danske redere tager ned til Polen og henter nogle våben og sejler til Sudan, så massemordene

kan fortsætte. Det synes vi faktisk er ret ulogisk, og det håbede vi Dansk Folkeparti også syntes var meget ulogisk.

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

Den problematik, hr. Søren Søndergaard her nævner, er jeg fuldstændig enig i. Men vores konklusion er stadig væk, at vi ikke vil presse på for at få nogle ændringer igennem i Justitsministeriet, idet vi anser, at det arbejde med andre emner, der foregår i Justitsministeriet i øjeblikket, har højere prioritet end lige præcis det.

Men jeg kan have fuld forståelse for, at netop i de tilfælde, der bliver omtalt i hr. Søren Søndergaards eksempel, skal de selvfølgelig ikke skal have lov til at gennemføre den trafik.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Så er det, jeg godt vil spørge Dansk Folkepartis ordfører om to ting. For det første: Hvad er det for nogle emner, som hr. Per Dalgaard mener har højere prioritet i Justitsministeriet end at forhindre danske redere i at sejle våben fra f.eks. Polen, eller hvor det nu kan være, ned til borgerkrige, hvor de bliver brugt til at slå hundredtusindvis af mennesker ihjel og sende flygtningestrømme af sted, som i sidste ende kan ende i Danmark? Hvad er det for nogle ting, som man mener er vigtigere? Det var punkt 1.

Og punkt 2: Før sagde hr. Per Dalgaard, at det var en lille andel af verdens våben, der blev transporteret af danske redere. Er det noget, hr. Per Dalgaard har nogen konkret viden om, eller er det blot et gæt? Jeg er helt enig med hr. Per Dalgaard i, at våbenproduktionen i Danmark er lille set på verdensplan. Men det gælder ikke, når vi taler om transport af våben på skibe. Så hvis hr. Per Dalgaard har noget konkret viden, der modsiger det, hører jeg gerne om det.

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

De opgaver, som vi finder Justitsministeriet har utrolig meget travlt med, og som ligger os meget på sinde, er selvfølgelig inden for hele området retspolitik, og der er i hvert fald mange opgaver, som er påtrængende.

Med hensyn til konkret viden om, hvor mange danske skibe, hvor mange danske redere der transporterer hvor store mængder, så har hr. Søren Søndergaard ret, det er en form for gæt. Det er selvfølgelig kun den viden, jeg kan have via

pressen, såvel som hr. Søren Søndergaard sikkert også har sin viden via pressen, medmindre han har nogle andre kanaler omkring skibsrederne. Jeg har det i hvert fald ikke.

Første næstformand (Svend Auken):

Så går vi videre i ordførerrækken.

Helge Adam Møller (KF):

Et par af de tidligere ordførere og også hr. Søren Søndergaard har beskæftiget sig lidt med, hvad grunden nu kan være til, at det der udvalg kun har afholdt to møder i løbet af de par år, det har været nedsat. Jeg tror sagt på almindeligt dansk, at grunden er ret indlysende: Det er simpelt hen, at medarbejderne i Justitsministeriet har knoklet en vis legemsdel ud af bukserne de sidste par år. Det tror jeg såmænd er hovedgrunden.

Kl. 15.15

Men forslaget er jo selvfølgelig med til at sætte øget fokus på det her og dermed også øget fut i det udvalg, og så er der andre opgaver, der bliver lidt nedprioriteret. Men det har jeg det også fint med, for så kan vi få en løsning på det her problem.

Når jeg sidder og læser forslaget, må jeg indrømme, at jeg så også er blevet grebet af lidt nostalgisk. Det er ikke noget af det, der præger mig mest, men det er jeg nu altså alligevel, for et af mine første ordførerskaber for 17 år siden var faktisk noget, der mindede om det her. Emnet var i hvert fald det samme, men der er en del af bemærkningerne, der er blevet kraftigt forbedret, også indholdet i forslaget.

Jeg husker, at man dengang havde sådan tre ordførerskaber om året, i hvert fald i den store konservative folketingsgruppe, så jeg havde masser af tid til at snakke med Dansk Rederiforening og de små redere og Sømandsforbundet. Jeg havde halvanden måned til at forberede min ordførertale. Denne gang har jeg haft en halv time. Men heldigvis kender jeg det jo.

Lad mig så gøre opmærksom på to af de ting, jeg husker uden at have læst min ordførertale tilbage dér fra 1986. Men den tyske model er omtalt, og det var den også dengang. Og sådan som jeg husker det, er der en særlig grund til, at den tyske model er udformet nøjagtig, som den er, nemlig at det var en reminiscens fra Anden Verdenskrig, og det var en model, der blev pålagt af fire sejrsmagter Sovjet, Frankrig, UK og amerikanerne også, ja. De fire pålagde derfor denne særlige model, som var beregnet til at forhindre, at Tyskland nogen sinde igen kunne bli-

ve en militær stormagt. Så den har altså en lidt anden baggrund end danske regler. Derfor kan det jo godt ske, at vi kan bruge noget fra den.

Så den anden ting, som jeg synes er en klar forbedring, en meget klar forbedring, og som både står i teksten og også er forklaret i bemærkningerne. Det er jo det, at man ikke vil straffe en transportør, hvor det ikke er forsægtligt. Det, der er sagen, er jo, at mange af disse skibe er containerskibe. De tager måske 800 containere om bord, og det er en og samme last. Så kan der være tre af containerne, der indeholder våben, uden at vedkommende har fået det at vide. Der står måske landbrugsmaskiner. Og derfor ville det jo være helt urimeligt, hvis det så viste sig, at der var våben i, hvad han ikke havde haft en chance for at finde ud af, og at han så blev straffet.

Men det har man taget højde for, og derfor synes jeg generelt, at beslutningsforslaget er langt bedre. Når jeg alligevel ikke kan stemme for det her og nu, og det kan jeg selvfølgelig ikke, så er det, fordi jeg godt vil have den kulegravning færdig, der sker i udvalget, og derefter tage stilling. Men jeg er da indstillet på, at der skal reguleres på området, også i større omfang, end der bliver i øjeblikket.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det fru Anne Baastrup som ordfører.

Anne Baastrup (SF):

SF finder, at våbentransporter til krigsførende lande og konfliktområder fra et land som Danmark er fuldstændig uacceptabelt. Derfor står vi uforstående over for, at man ikke fra regeringens side har opprioriteret denne sag, således at Enhedslistens beslutningsforslag i højere grad havde sparket en åben dør ind, end tilfældet er nu. De tilsagn, som vi har fået her fra talerstolen om, at der nok snart en dag kommer til at ske noget, synes jeg, at vi fra Folketingets side skal presse. Det kan ikke være rigtigt, at man blot lader stå til.

Vi ser så også med den ros, som De Konservatives ordfører kom med, at beslutningsforslaget i høj grad er gennemarbejdet. Man har taget stilling til nogle af de hovedproblemstillinger, der måtte være for transportørerne. Så derfor kan jeg i virkeligheden ikke se, at der er nogen som helst saglig begrundelse for at afvise det.

Det, der nok er problemet, er, som hr. Per Dalggaard jo også nævnte, at der er en politisk be-

grundelse for ikke at prioritere det. Og der synes jeg, at vi fra dansk side burde skamme os, hvis et flertal her i Folketinget af politiske grunde ikke mener, at der skal komme et forbud mod at transportere våben til krigsførende lande og konfliktområder.

SF støtter det.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er vi kommet til fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

Også Det Radikale Venstre kan nikke genkendende til en del af de problemstillinger, der er beskrevet i det her beslutningsforslag. Og vi vil da gerne rose Enhedslisten for, at de har fremsat det. Vi kan også se, at der er en meget lang forhistorie, som flere andre ordførere har været beskæftiget med.

Det er jo påfaldende, at hver gang man bringer et emne op, så kommer der lige pludselig en minister, som skal nedsætte et udvalg, for så sker der dog noget, og så står man ikke afklædt og risikerer måske at få et flertal i Folketinget imod sig.

Der skulle have været orden på det her for længst. Det er der overhovedet ikke nogen tvivl om. Og derfor synes jeg, det er udmærket, at der nu bliver udøvet et pres over for regeringen.

Kl. 15.20

I Det Radikale Venstre finder vi, at forslaget er fremsat med de bedste intentioner, men vi mener også, at for at lovgive på området er vi faktisk nødt til at have de endelige afklaringer, som udvalget arbejder med. Der er f.eks. definitioner af krigsmateriel og udarbejdelse af en liste med krigsførende lande og konfliktområder osv., osv.

Vi har en forventning om, at justitsministeren, hvis hun vil høre efter, som lovet vil fremsætte et lovforslag i næste samling. Nu har jeg sagt det fra talerstolen, så kan hun jo kigge på det, når hun engang er færdig med at diskutere med ordføreren.

Vi er villige til at give ministeren ekstra snor, hvis hun kan garantere, at der kommer et forslag i næste samling. Det vil vi så gerne spørge ministeren om hun vil redegøre for, når vi er færdige med ordførerrækken her. Så er vi villige til at give ministeren den ekstra snor, at vi vil afvente hendes forslag i næste samling, ellers vil vi støtte forslaget her.

Jann Sjørnsen (KRF):

Vi er fra Kristeligt Folkeparti også meget positive over for intentionerne i Enhedslistens beslutningsforslag. Vi mener helt klart, at der er brug for en yderligere regulering på det her område, som også flere ordførere allerede har indikeret her i debatten.

Men vi mener uanset det langsommelige udvalgsarbejde under Justitsministeriet, at det kan være formålstjenligt at afvente resultatet af det, inden vi tager endelig stilling til Enhedslistens beslutningsforslag. Derfor kan vi altså ikke støtte det på det nuværende grundlag, eller måske mere præcist: på det nuværende tidspunkt.

Jeg vil godt tilslutte mig det, som den radikale ordfører lige har nævnt om, at vi skal lægge pres på justitsministeren og bede om, at vi allerede i debatten i dag her får tilsagn om, at regeringen vil fremsætte et lovforslag i næste folketingsssamling. For hvis et sådant tilsagn ikke kan gives i dag, er det klart, at vi så på baggrund af Enhedslistens forslag eller andre forslag må tage fat på sagen igen i næste folketingsssamling og få realitetsbehandlet et sådant forslag. Men som sagt håber jeg, at regeringen selv kommer med et lovforslag på baggrund af udvalgsarbejdet, sådan at vi får de ekstra detaljer med, som der også skal til, inden man kan træffe endelig beslutning.

Det skal man ikke klandre Enhedslisten for. Enhedslisten har fremsat et beslutningsforslag, og det skal selvfølgelig ikke have samme detaljeringsgrad som et lovforslag. Derfor vil jeg også godt afslutte min ordførertale med at sige, at vi synes, at mange af de principper, som Enhedslistens beslutningsforslag bygger på, er helt o.k. Så det er altså ikke på den baggrund, at vi her i dag siger, at vi ikke er parate til positivt at støtte det.

Søren Søndergaard (EL):

Danmark er et af de få EU-lande, der tillader våbentransporter, der kan omgå EU-beslutninger. Det er jo fantastisk. Det er ikke mange steder, hvor Danmark lægger sig ud med EU, men det her er altså et af stederne. Sverige, Tyskland og England har f.eks. regler mod den slags.

I 1980'erne vurderede en ekspert, at hver fjerde danske coaster havde sejlet med våben til tredjelande om bord. Hvad der er sket siden, er der ikke nogen, der præcis ved. Der er ikke nogen præcise opgørelser, for der føres simpelt hen ikke kontrol.

SiD og Det Svenske Forskningsinstitut SIPRI mener, at det hul udnyttes flittigt af danske redere, fordi lige præcis danske redere er i den situation, hvor de kan omgå det.

Blandt de lande, der frit kan sejles våben til på danske skibe, er f.eks. Burma og Congo, og hvis vi tager Congo, så er en af dagens nyheder, som man har kunnet se i aviserne i dag, at borgerkrigen foreløbig har kostet 3 millioner mennesker livet – 3 millioner menneskers livet.

Så må man jo stille spørgsmålet: Hvor mange af disse 3 millioner mennesker er blevet myrdet af våbenladninger, der er sejlet på danske skibe med kurs mod Congo? I hvert fald er der ikke sket noget for at forhindre det. Der har jo ellers været tid nok til det, kan man sige.

Nu blev der sagt rosende ord om det her forslag, og derfor vil jeg da også straks give de rosende ord videre til dem, der skal have dem, for det er ikke Enhedslisten, der har skrevet det her forslag.

Det fremsatte beslutningsforslag blev med nøjagtig samme ordlyd i forslaget, bortset fra et par enkelte datoer, der er ændret, vedtaget her i Folketinget den 19. maj 1987, dvs. for 16 år siden, af Socialdemokratiet, SF, VS og Det Radikale Venstre.

Kl. 15.25

På den baggrund blev den konservative justitsminister Erik Ninn-Hansen tvunget til at fremsætte et lovforslag den 7. oktober 1987. Men det forslag blev ikke vedtaget, for efter at det var blevet fremsat, kom der valg, og efter det valg kom De Radikale ind i regeringen. Så forsvandt flertallet for forslaget. Da Socialdemokratiet og SF den 15. marts 1989 genfremsatte Erik Ninn-Hansens lovforslag, stemte De Radikale lige pludselig imod det forslag, de tidligere havde været med til at fremsætte.

I begyndelsen af 1990'erne fik vi så en ny regering, hvor både Socialdemokratiet og De Radikale indgik, men nu var emnet gået fuldstændig i glemmebogen. Det kom så frem igen i forbindelse med debatten om Thor Emilie, hvor det viste sig, at en dansk reder havde hentet våben i Polen og sejlet til borgerkrigen i Sudan, hvor et bestialsk styre undertrykker det kristne mindretal.

Derfor rejste vi denne her sag, da ikke andre rejste den. Vi genfremsatte det forslag, der altså var blevet vedtaget 14 år tidligere, fuldstændig uændret. Så blev der reageret, nemlig på den måde, at man, umiddelbart inden vi skulle i Folketingssalen, meddelte fra Justitsministeriet, at

man nu havde nedsat et udvalg, der skulle undersøge sagen. Og det betød selvfølgelig, at alle ordførere kunne gå op og sige, at det var et ualmindelig godt forslag, men nu var der jo blevet nedsat et udvalg, så vi må hellere vente og se, hvad det udvalg kommer med.

I marts i år, 2 år efter at udvalget var blevet nedsat, kom det så frem, at det udvalg havde holdt to møder. To møder, hvor der reelt ikke var sket noget som helst. Derfor sagde vi: O.k., så må vi hellere genfremsætte det endnu en gang, det forslag, der altså er blevet vedtaget for mange, mange, mange år siden.

Det, der så skete, var selvfølgelig, kunne man næsten forudse, at Justitsministeriet så udtalte, at der nu skulle ske noget. Det giver så grundlag for, at alle kan gå op her i dag og sige, at det er et ualmindelig sympatisk forslag, det er ualmindelig godt formuleret – det er jo heldigt, for det har også været vedtaget i Folketinget for mange år siden – men vi bliver altså lige nødt til at afvente, at der kommer noget fra Justitsministeriet.

Det kan jo godt være, at det er, fordi Enhedslisten er utålmodig, at vi synes, at der er noget underligt over denne her proces. Det kan godt være, fordi vi har en eller anden mistanke om, at der måske i virkeligheden sidder nogle rederinteresser, der har en meget stor indflydelse, at vi insisterer på at fastholde det her forslag. Men man må da indrømme, at når vi kigger på den historie, så er den bemærkelsesværdig.

Vi vil være tilfredse med et klart tilsagn, eventuelt kan det også komme til udtryk fra et flertal i form af en beretning, hvis man ikke vil vedtage et beslutningsforslag. Det er jo ikke et lovforslag, det er et beslutningsforslag. Men hvis man ikke vil vedtage et beslutningsforslag, så kan man eventuelt via en beretning eller via et tilsagn fra justitsministeren få slået fuldstændig klart fast, at det her vil blive behandlet i den kommende samling.

Der vil blive lagt et forslag frem, som følger de her principper. For hvis der ikke vil blive konstateret det, så mener vi, at der er behov for, at det her 14-16 år gamle forslag fra Folketinget får endnu en vedtagelse her med henblik på, at Justitsministeriets udvalg så ved, hvad det er for et grundlag, som et flertal mener, de skal arbejde efter.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Der er flere af ordførerne, ikke mindst også ordføreren for forslagsstillerne, der har været inde på arbejdsgruppens tempo for udvikling af ar-

bejdsgruppens regler. Og det er også fuldstændig korrekt, at man oprindeligt, da arbejdsgruppen blev nedsat, havde en tidsfrist, der gik på, at man skulle være færdig den 1. juli 2002.

I bagklogskabens lys har man altså måttet erkende, at den tidsfrist var meget optimistisk. Det, som arbejdsgruppen sidder og arbejder med i kommissoriet, er meget vidtfavnende og omfatter mange komplekse problemstillinger ud over våbentransport. Det vedrører bl.a. emner som våbenformidling, også kendt som arms brokering, regulering i dansk ret, og i hvilket omfang software, teknologi, teknisk bistand m.v. skal omfattes af våbeneksportkontrolordningen.

Det er også korrekt, at der ikke har været afholdt så mange møder indtil videre. En af grundene, det er rigtigt, er den almindelige travlhed, en anden har nu altså været EU-formandskabet, som jeg må erkende har lagt meget stort beslag på hele ministeriet i anden halvdel af 2002.

Men jeg har lyttet til debatten i dag og også til de indvendinger, der er kommet, ikke mindst fra hr. Søren Søndergaard, men også fra fru Elisabeth Arnold og andre. Det, jeg har bedt om, er, at arbejdsgruppen på de kommende møder først og fremmest koncentrerer sig om våbentransporter, for jeg har lyttet til, hvad hr. Søren Søndergaard har sagt, ikke mindst om historikken. Derfor forventer jeg fra arbejdsgruppen at modtage en udtalelse om våbentransporter, så vi i første omgang koncentrerer os om det, der er det væsentligste under den her debat, nemlig våbentransporter.

Kl. 15.30

Jeg vil gerne give tilsagn om, at det, der kommer fra arbejdsgruppen, vil danne grundlag for fremsættelse af et lovforslag i næste folketingsamling, og så kan arbejdsgruppen tage fat på nogle af de andre dele af kommissoriet og gøre det færdigt efterfølgende.

Så jeg vil gerne komme Folketinget i møde i dag og sige, at da det her er noget, der betyder noget – også selv om jeg godt kan tælle til 90 og det, der er under – så synes jeg faktisk, det er vigtigt, at vi bevæger os på det her område. Derfor vil jeg bede arbejdsgruppen om at få færdiggjort det her arbejde, så det kan blive behandlet i næste folketingsamling.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil godt sige tak for ministerens tilsagn, og jeg synes, det kunne være flot, hvis vi kunne få det her forslag genvedtaget, altså for anden

gang, inden 18-års-fødselsdagen, så vi ligesom kunne fejre, at nu var det forslag blevet voksent for alvor ved også at blive ført ud i livet. Så jeg siger tak for tilsagnet, og det regner vi så med.

Men jeg vil godt rejse en enkelt lille ting. Efter at have taget den her sag op får vi at vide af Justitsministeriet via justitsministeren, at nu ned-sætter man et udvalg for at løse det her problem, og det udvalg vil komme med en redegørelse inden for cirka et år. Men når det så viser sig, at det – med justitsministerens ord, fordi man opdager, at problemstillingerne er meget mere komplicerede – kommer til at tage dobbelt så lang tid, som det oprindeligt var planlagt, hvad er så årsagen til, at man ikke vender tilbage til Folketinget og siger: Det løfte, vi har givet Folketinget, kan vi altså ikke holde, og det kommer til at tage længere tid af de og de grunde?

Det er sådan set mest af hensyn til justitsministeren, at jeg spørger, for det vil jo også være lettere for justitsministeren at være justitsminister i den situation, for så ville man jo tro lidt mere på forklaringen om, at det skyldes, at det var vanskelige problemstillinger, hvis det kom i det øjeblik, hvor man traf beslutningen, frem for at det kommer lang tid bagefter som en forklaring. Så på det punkt synes jeg under alle omstændigheder, at debatten har givet anledning til, at man gør sig nogle overvejelser i Justitsministeriet og måske andre ministerier, om, hvad man gør i forhold til løfter til Folketinget om en sagsbehandling, der trækker langt ud over det, der oprindeligt er givet tilsagn om.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 117:

Forslag til folketingsbeslutning om delvis afskaffelse af dommers adgang til privat bibeskæftigelse.

Af Margrete Auken (SF) m.fl.
(Fremsat 18/3 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Formålet med dette beslutningsforslag er at begrænse dommernes adgang til bibeskæftigelse ved siden af hvervet som dommer. Det skal ikke længere være tilladt for dommere at være formand eller medlem af stående voldgiftsretter eller at deltage i private og faglige voldgiftssager. Ligeledes skal dommernes deltagelse i private klage- og ankenævn ophøre, medmindre dommerdeltagelse er lovbestemt.

Baggrunden for forslaget er jo den, at vi her i Folketinget i 1998 gennemførte nye regler om dommernes bibeskæftigelse. Der blev bl.a. indført en indberetningsordning, hvorefter dommerne hvert år giver oplysning om indtægterne fra bierhverv i det foregående år.

Hvis oplysningerne giver anledning til det, kan den pågældende retspræsident give en dommer pålæg om, at dommeren kun må påtage sig bierhverv, hvis der gives tilladelse hertil.

Som et led i den nye ordning er der siden 1999 hvert år blevet offentliggjort en oversigt over dommernes biindtægter i det foregående år. Disse indberetninger har vist, at omfanget af bibeskæftigelse ikke har været faldende, som det ellers var tanken, da vi ændrede reglerne i 1998, men tværtimod stigende, navnlig i Højesteret.

Heller ikke dommerne har været tilfredse med denne udvikling og med den kritik, der er fulgt i dens kølvand, og de har derfor også selv taget initiativer med det sigte at begrænse bibeskæftigelsen og fordele den bedre mellem sig. Men hverken lovændringen eller initiativerne har altså vist sig tilstrækkelige til at sikre den udvikling, vi ønsker.

Jeg vil derfor gerne kvittere over for forslagsstillerne for at have taget initiativ til debatten i dag; ikke kun for intentionerne bag selve beslut-